

การเปรียบเทียบดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะใหญ่
อำเภอกระแสนธุ์ จังหวัดสงขลา เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนคาบสมุทรสทิงพระ
Comparison of People's Happiness Index Before and After Tourism Management
in Koh Yai area, Krasae Sin District, Songkhla Province to Support Sustainable
Tourism on the Sathing Phra Peninsula

กุลดาร่า เพียรเจริญ^{1*} และ สาลินี ทิพย์เพ็ง¹

Kuldara Peanjaroen^{1*} and Salinee Tippeng¹

¹หลักสูตรสาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา

^{1*}Department of Tourism, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Srivijaya Thailand

*E-mail: Kuldara.p@rmutsv.ac.th Tel. (+66)818983933

Received: 31/03/2026, Revised: 01/05/2026, Accepted: 23/06/2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาดัชนีความสุขของประชาชนในพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 2) เปรียบเทียบดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวพื้นที่ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาดัชนีความสุขของประชาชน ในพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านตัวชี้วัด 7 ด้าน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 ตัวอย่าง โดยกำหนดแบบเฉพาะเจาะจง และวิเคราะห์ผลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบ แบบจับคู่ เพื่อหาความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยดัชนีความสุขของประชาชนก่อนมีการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.569, SD.= .385) ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ($\bar{X}$ = 4.597, SD.= .385) ตามลำดับ โดยด้านชีวิตครอบครัวพึงพอใจกับการมีโอกาสอยู่พร้อมหน้ากัน ด้านชีวิตการทำงานมีความพึงพอใจในงานที่ทำ ด้านความรู้มีความเท่าเทียมด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านการกระจายรายได้รู้สึกพึงพอใจกับความเป็นอยู่ มีรายได้พอเพียงกับรายจ่ายที่จำเป็น ด้านสุขภาพมีหลักประกันสุขภาพที่เหมาะสม ด้านสภาพแวดล้อมรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐรู้สึกพึงพอใจกับการใช้ทรัพยากรที่หน่วยงานจัดไว้ หากแต่ยังต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เข้ามามีส่วนในการพัฒนา เช่น ด้านสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก นอกจากนี้การเปรียบเทียบดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยว พบว่า ค่าสถิติ t เท่ากับ -1.881 แสดงว่า ดัชนีความสุขของประชาชนสูงขึ้นหลังจากมีการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig = 0.000 < 0.05)

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบ ดัชนีความสุขของประชาชน คุณภาพชีวิต การจัดการท่องเที่ยว คาบสมุทรสทิงพระ

Abstract

This research aimed to 1) study the happiness index of people in community-based tourism management areas and 2) compare the happiness index of people before and after tourism management areas. This is quantitative research to study the happiness index of people in the community tourism management area through 7 indicators. A questionnaire was used as the research tool with a sample of 90 people. The analysis employed various statistical tools, including percentages, means, and standard deviations. At the same time, inferential statistics, such as paired-sample T-tests, were used to identify any differences in the happiness index. The research results found that the average happiness index of the people before the tourism management was equal to ($\bar{X}$ = 4.569, SD. = .385), which was lower than the average of the current tourism management ($\bar{X}$ = 4.597, SD. = .385), respectively. In terms of family life, they were satisfied with the opportunity

to be together. In terms of work life, they were satisfied with their work. In terms of knowledge, they had equal educational opportunities. In terms of income distribution, they were satisfied with their living conditions and had sufficient income to cover necessary expenses. In terms of health, they had appropriate health insurance. In terms of the environment, they felt safe in life and property. In terms of government agency management, they were satisfied with the use of resources provided by the agency. However, they still needed assistance from government agencies, the private sector, and educational institutions to participate in the development, such as public utilities and facilities. In addition, the comparison of the happiness index of the people before and after the tourism management found that the t-statistic value was equal to -1.881, indicating that the happiness index of the people was significantly higher after the current tourism management at the 0.05 level (Sig = 0.000 < 0.05).

Keywords: Compare, The Happiness Index of People, Quality of Life, Tourism Management, Sathing Phra Peninsula

1. บทนำ

การท่องเที่ยวในปัจจุบันไม่ได้กระจุกตัวอยู่เฉพาะในเมืองใหญ่ หากแต่มีการกระจายตัวสู่ชุมชนมากขึ้นส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นหลายแห่งสนใจและเปิดรับนักท่องเที่ยว รวมถึงมีแนวคิดนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงถือเป็นอุตสาหกรรมแห่งความหวังที่สร้างรายได้ ประกอบกับปัจจุบันการท่องเที่ยวมีบทบาทในสังคมโลกและในชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวขยายบทบาทและกิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้าใกล้วิถีชีวิตชุมชน สอดคล้องกับแนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเติบโตในทิศทางบวกและนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งให้ความสนใจกับการเดินทางเพื่อการสัมผัสความจริงแท้ดั้งเดิมของพื้นที่ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น (Tourism and Sports Economics Division, 2024; Dolezal, 2011) และเมื่อชุมชนท้องถิ่นมาเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจึงเกิดคำใหม่ ๆ ที่มีการเรียกขานต่าง ๆ กัน เช่น การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชนหรือการท่องเที่ยวในชุมชน (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (Public Organization), 2023) และสิ่งที่แน่นอนคือชุมชนเป็นสิ่งที่ต้องถูกผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาจเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเป็นรูปธรรม เกิดเป็นอาชีพเสริมที่มีการจัดสรรทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดมูลค่าและเป็นประโยชน์ นำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง (Nur et al., 2021; Ernawati, Sudarmini & Sukmawati, 2018) ขณะเดียวกันเกิดความร่วมมือกันของคนในชุมชน การทราบถึงข้อมูลวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นมรดกทางสังคมของชุมชน การมีส่วนร่วม ความสามัคคีและความเป็นหนึ่งเดียวกันของชุมชน และยังสามารถป้องกันการเข้ามาของบุคคลนอกพื้นที่ซึ่งอาจเข้ามาสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงชุมชน (Gutierrez, 2019; Holladay & Powell, 2013)

ชุมชนเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ ดินแดนบนคาบสมุทรสงขลา พื้นที่ที่มีความงดงามทางทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมและวิถีแห่งเขา ป่า โหนด นา เล เมืองที่ได้ชื่อว่าเป็นอ่าวที่มีความมั่นคงด้านอาหารซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์อันโดดเด่นของเมืองเล็ก ๆ แห่งนี้ นอกจากนี้ จากการสำรวจพื้นที่พบว่า ชุมชนมีรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยเน้นกิจกรรมต่าง ๆ ตามบริบทของพื้นที่ เช่น กิจกรรมลงเรือชมดอกบัว นกน้ำ ชมปลาโลมา บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์แหลม บ่อท่อนมัสการสมเด็จพระเจ้าเกาะใหญ่ วัดเกาะใหญ่ กิจกรรมเที่ยวชมหน่วยพิทักษ์สัตว์ป่าแหลมควายราบ ล่องเรือชมวิถีชีวิตการทำกิจกรรมประมงชายฝั่ง และกิจกรรมสาธิตการปั้นดินตาล เคียนน้ำตาลโตนด และมีความพร้อมในการส่งเสริมและต่อยอดเกษตรชุมชนด้วยรูปแบบเกษตรยุคใหม่ที่เพิ่มมูลค่าเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยความรู้และประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการสนับสนุนและสร้างเครือข่ายทางธุรกิจในชุมชน การรวมกลุ่มแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมในการพัฒนาและขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจท้องถิ่นให้ก้าวหน้าด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อนำไปสู่นโยบาย “เปิดเมืองกระแสดินธุ์ เปิดโลกแห่งการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน” ต่อไป

จากการพัฒนาและการขับเคลื่อนของหน่วยงานในพื้นที่ด้วยการท่องเที่ยวในชุมชนในปัจจุบัน ส่งผลต่อความสุขของประชาชนในชุมชนที่ทำการท่องเที่ยวและได้รับความสนใจมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ การกระจายรายได้หรือผลประโยชน์ทาง

เศรษฐกิจ การเข้าถึงทรัพยากรและบริการสาธารณะ การจ้างงานหรือเพิ่มโอกาสการทำงาน อย่างไรก็ตาม ชุมชนเองอาจเกิดปัญหาในหลากหลายรูปแบบที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับความสุขของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจอีกทั้งจากการศึกษาข้อมูลพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติหรือความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหรือคนในชุมชนในด้านต่าง ๆ อีกทั้งการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความสุขของประชาชนในชุมชนที่ทำการท่องเที่ยวมีไม่มากนัก และเพื่อเป็นประโยชน์ของพื้นที่การท่องเที่ยวโดยชุมชน การศึกษานี้จะเห็นถึงสิ่งที่สะท้อนเกี่ยวกับความสุขของประชาชนในพื้นที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเป็นไปในทิศทางใดบ้าง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์หรือทำให้เกิดการพัฒนาความสุขของประชาชนไปในทิศทางใดในอนาคตต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาดัชนีความสุขของประชาชนในพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวพื้นที่เกาะใหญ่ อำเภอกะสกันธุ์ จังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา

1.2 กรอบการดำเนินการวิจัย

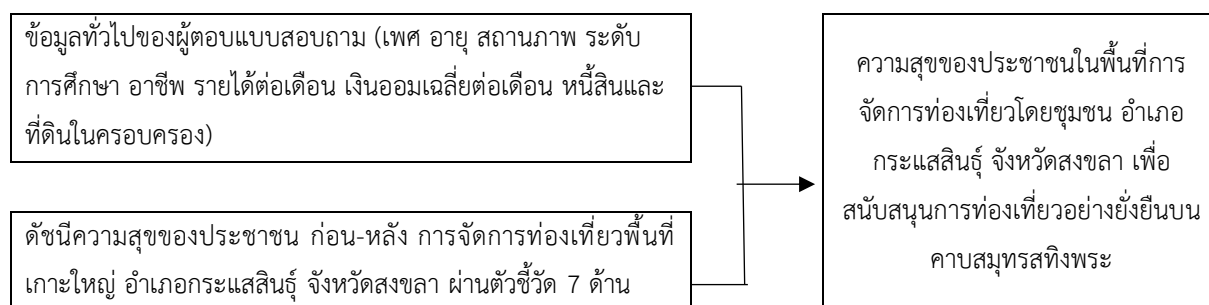

Figure 1 Research conceptual framework

1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.3.1 แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นที่รู้จักและได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยวจนกลายเป็นกระแสทางเลือกของรูปแบบการท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นมาจากฐานความคิดว่าชาวบ้านหรือคนท้องถิ่นทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวโดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นต้นทุนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม การท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นการท่องเที่ยวที่ถูกกำหนดทิศทางโดยชุมชน การบริหารจัดการและชุมชนเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทหลักในการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือนอย่างแท้จริง เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีบทบาทในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน (Sorobon, 2008; Nguangchaiyaphum, 2008) เมื่อการจัดการท่องเที่ยวถูกกำหนดให้ชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของในการจัดการดูแลทรัพยากรสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม และชุมชนมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวตั้งแต่กระบวนการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยเน้นชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับผู้มาเยือน รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คนในชุมชน จึงเห็นได้ว่านัยสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องคำนึงถึงการที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนของตน (Harada, 2016) นอกจากนี้ชุมชนต้องเตรียมพร้อมสำหรับการพัฒนาตนเอง การเพิ่มพูนองค์ความรู้ รวมถึงการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป (Mansuri & Rao, 2004)

1.3.2 แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งผลต่อคุณภาพชีวิต

ปัจจุบันความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวในฐานะเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้นำชุมชนต่างให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวมากขึ้นเนื่องจากช่วยเพิ่มโอกาสในการจ้างงานในท้องถิ่น สร้างรายได้จากภาษี และเกิดความหลากหลายทางเศรษฐกิจ และสิ่งสำคัญคือเกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชุมชนที่แตกต่างกันตาม

ขั้นตอนของการพัฒนาการท่องเที่ยว (Butler, 2004) ซึ่งเมื่อชุมชนกลายเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนจะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยว (Williams, 1997) และการรับรู้ของคนในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จะแตกต่างกัน (Kim et al., 2013) ดังนั้น ผู้นำชุมชนจึงต้องทำการวางแผนหรือวางนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น กำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว นโยบายด้านสุขภาพและความปลอดภัยของคนในชุมชนซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว ทั้งนี้คนในชุมชนจะได้รับผลจากการท่องเที่ยวหรือมีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม หรือความปลอดภัยที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผลจากการท่องเที่ยวจึงสามารถวิเคราะห์ได้จากมุมมองที่แตกต่างกันจากคนในชุมชนโดยเฉพาะผลทางด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวมักจะถูกมองเป็นแรงผลักดันทางเศรษฐกิจเชิงบวกเสมอ เช่น เรื่องของรายได้ และการลงทุน เป็นต้น (Belisle & Hoy, 1980; Tosun, 2002; Liu et al., 1987)

1.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความสุขของประชาชน

คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องของการดำรงอยู่ของชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข แต่อย่างไรก็ตามการมองความหมายของชีวิตและคุณภาพชีวิตก็มีความแตกต่างกัน อาจขึ้นอยู่กับความรู้สึกของการเป็นอยู่อย่างพึงพอใจต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของชีวิต เช่น การดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถใช้ศักยภาพส่วนบุคคลสร้างสรรค์พัฒนาตนเองและสังคมให้อยู่ร่วมกันได้ คุณภาพชีวิตอาจเป็นแนวคิดหลายมิติที่มีการผสมผสานทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความเป็นอิสระ มีความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม และมีความเชื่อส่วนบุคคลภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตของแต่ละบุคคล (WHO, 2004) นอกจากนี้ความพึงพอใจของบุคคลในการดำรงชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์ และได้รับการสนองตอบความต้องการของตนเองในด้านต่าง ๆ ก็เป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพชีวิต (Inthaprawat, 2004) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า องค์ประกอบของความสุขของประชาชนจะมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน 2) คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว 3) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม 4) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด และ 5) คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน (Das, 2008; Diener, 2006; Somarriba & Pena, 2009) สำหรับการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาดัชนีความสุขของประชาชน (คุณภาพชีวิต) ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวพื้นที่ ชุมชน ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดดัชนีความสุขของประชาชนผ่านตัวชี้วัด 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านความรู้ 3) ด้านชีวิตการทำงาน 4) ด้านการกระจายรายได้ 5) ด้านสภาพแวดล้อม 6) ด้านชีวิตครอบครัว และ 7) ด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จากแนวคิดคุณภาพชีวิตที่ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเพื่อให้เห็นมิติที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่มากที่สุด

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีจำนวนประชากร 6,665 คน (Koh Yai Subdistrict Administrative Organization, 2022)

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน รายละเอียดดังนี้ หมู่ 1 บ้านทุ่งบัว หมู่ 2 บ้านอ่าวบัว หมู่ 3 บ้านไร่ หมู่ 4 บ้านแหลมบ่อท่อ หมู่ 5 บ้านม่วงงาม หมู่ 6 บ้านยางทอง หมู่ 7 บ้านแหลมหาด หมู่ 8 บ้านเกาะใหญ่ และหมู่ 9 บ้านแหลมชัน ผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเป็นหมู่บ้านละ 10 คน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 90 คน โดยอิงตามแนวทางของ Macmillan (2004) และ Patton (2002) ซึ่งเน้นการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ตรง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินดัชนีความสุขของประชาชนในพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสร้างขึ้นและนำแบบสอบถามดังกล่าวส่งให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนี IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยค่า IOC ที่ได้จากการตรวจสอบมีค่าเกิน 0.71 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าค่าถ่วงน้ำหนักมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว จึงนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการทดลองเก็บข้อมูลก่อนนำไปใช้จริง ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อถือโดยรวมเท่ากับ 0.894 ถือว่าผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ โดยแบบสอบถามได้กำหนดมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) รายละเอียดของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน หนี้สินและที่ดินในครอบครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวพื้นที่ชุมชน ผ่านตัวชี้วัด 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านความรู้ 3) ด้านชีวิตการทำงาน 4) ด้านการกระจายรายได้ 5) ด้านสภาพแวดล้อม 6) ด้านชีวิตครอบครัว และ 7) ด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการอภิปรายผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.21 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 - 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.61 - 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.81 - 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 90 ชุด จากนั้นทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับ ความถูกต้องของการกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม จากนั้นกรอกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลบรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงลักษณะของการแจกแจงข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (inferential statistic) ได้แก่ การทดสอบ (t-Test) แบบจับคู่ (Paired-samples T-test) เพื่อหาความแตกต่าง

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

3.1 ผลการศึกษา

3.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.20 มีอายุอยู่ในช่วง 18-30 ปี ร้อยละ 36.70 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 51.10 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 35.60 มีอาชีพรับจ้าง/ค้าขาย ร้อยละ 33.30 มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 10,001-15,000 บาท และ 15,001-20,000 บาท ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 30.00 มีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ร้อยละ 100.00 มีหนี้สิน ร้อยละ 66.70 และมีที่ดินในครอบครอง ร้อยละ 58.90

3.1.2 การประเมินดัชนีความสุขของประชาชนในพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยดัชนีความสุขของประชาชนในพื้นที่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน แสดงดังตาราง

Table 1 Public Happiness Index Before and After Community-Based Tourism Management (n = 90)

Public Happiness Index	Before Tourism Management			After the tourism management		
	$\bar{X}$	SD.	level	$\bar{X}$	SD.	level
1. Health	4.577	.472	Highest	4.652	.441	Highest
2. Knowledge	4.681	.471	Highest	4.711	.441	Highest
3. Work-life	4.711	.463	Highest	4.744	.427	Highest
4. Income distribution	4.672	.492	Highest	4.700	.460	Highest
5. Environment	4.313	.557	Highest	4.357	.542	Highest
6. Family life	4.725	.437	Highest	4.681	.491	Highest
7. Management aspects of related government agencies	4.303	.555	Highest	4.333	.591	Highest
Total	4.569	.385	Highest	4.597	.385	Highest

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยดัชนีความสุขของประชาชนก่อนมีการจัดการท่องเที่ยว เท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.569, SD.= .385) ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยหลังมีการจัดการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.597, SD.= .385) ตามลำดับ โดยดัชนีความสุขของประชาชนด้านชีวิตการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.711, 4.744, SD.= .463, .427) รองลงมาคือ ด้านความรู้ ($\bar{X}$ = 4.681, 4.711, SD.= .471, .441) ด้านการกระจายรายได้ ($\bar{X}$ = 4.672, 4.700, SD.= .492, .460) ด้านชีวิตครอบครัว ($\bar{X}$ = 4.725, 4.681, SD.= .437, .491) ด้านสุขภาพ ($\bar{X}$ = 4.577, 4.652, SD.= .472, .441) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.31, 4.357, SD.= .557, .542) และด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ = 4.303, 4.333, SD.= .555, .591) ตามลำดับ

3.1.3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวพื้นที่เกาะใหญ่ อำเภอกะสั่น จังหวัดสงขลา

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยผลการเปรียบเทียบดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวพื้นที่เกาะใหญ่ อำเภอกะสั่น จังหวัดสงขลา ปรากฏผลดังตาราง

Table 2 Comparison of Public Happiness Index Before and After Tourism Management in Koh Yai Area, Krasaesin District, Songkhla Province

Tourism Management in Koh Yai Area, Krasaesin District, Songkhla	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Before– After	-.02791	.14075	.01484	-.05739	.00157	-1.881	89	.000*

*significant at = 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวพื้นที่เกาะใหญ่ อำเภอกะสกัน จังหวัดสงขลา พบว่า ค่าสถิติ t เท่ากับ -1.881 แสดงว่า ดัชนีความสุขของประชาชนสูงขึ้นหลังจากมีการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\text{Sig} = 0.000 < 0.05$)

3.2 อภิปรายผล

การศึกษาดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวพื้นที่เกาะใหญ่ อำเภอกะสกัน จังหวัดสงขลา เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนคาบสมุทรมหาสมุทร เป็นการศึกษาศึกษาเพื่อประเมินความสุขของประชาชนในพื้นที่การจัดการท่องเที่ยว ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อมีการจัดการท่องเที่ยว ดังนั้นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวที่ดีในชุมชนความสุขของประชาชนจะต้องมีการพัฒนาขึ้น อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ค่าเฉลี่ยความสุขของประชาชน ก่อนมีการจัดการท่องเที่ยวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยหลังมีการจัดการท่องเที่ยว ซึ่งอาจเกิดจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านชีวิตครอบครัว ดังนั้นการพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอจึงควรส่งเสริมควบคู่ไปกับอาชีพเดิม เช่น เกษตรกรรมที่บ้าน ประมงพื้นบ้าน หรืองานฝีมืออื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Stone et al. (2021); Li, Q., et al. (2020) กรณีมีเหตุการณ์โรคระบาดจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในเรื่องของความเป็นอยู่ การจ้างงานและรายได้ของคนในชุมชน Pradithaprecha, A., et al. (2022). แต่อย่างไรก็ตามวิกฤติดังกล่าวยังเกิดการฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ Algahtani et al. (2021) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจที่มีความเครียด วิตกกังวล จะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ทางด้านอื่น ๆ เช่น การทำงาน การมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่สามารถดำรงอยู่ได้ นั้น ประชาชนก็ยังมีความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากหน่วยงานทั้งทางภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และอื่น ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการสร้างคุณภาพชีวิต ดังนั้นจะเห็นว่าการวิจัยนี้มีการศึกษาครอบคลุมด้านสุขภาพ ด้านความรู้ ด้านชีวิตการทำงาน ด้านการกระจายรายได้ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านชีวิตครอบครัว และด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในรูปแบบองค์รวมของประชาชนและจะเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งนอกจากการท่องเที่ยวจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ และความเกิดความหลากหลายทางเศรษฐกิจยังส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนในชุมชน และเมื่อชุมชนกลายเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนจะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวตามมา (Butler, 2004; Williams, 1997) ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงต้องมีแผนหรืองานนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพและความปลอดภัย เพื่อให้คนในชุมชนมีความสุข สอดคล้องกับ Ruiz-Ballesteros & del Campo Tejedor (2020) ภาครัฐควรให้การสนับสนุนด้านการเข้าถึงเกี่ยวกับการจ้างงาน เพื่อเป็นการสร้างรายได้สำหรับประชากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเป็นการกระจายรายได้และส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ขณะเดียวกันควรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาปรับใช้ในการพัฒนาพื้นที่และมีกลไกในการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ (Mitrchob, C., et al., 2024) นอกจากนี้ Tatiyanantakul (2021) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว นอกจากจะช่วยเหลือกระจายรายได้และทำให้ประชาชนมีรายได้มากขึ้นแล้วยังทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านสังคมดีขึ้น และ Kokhangplu (2021) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นภาครัฐควรให้ความสำคัญการพัฒนาทางด้านร่างกาย และจิตใจผ่านการรณรงค์ทางด้านสุขภาพ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชนและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขไปพร้อมกัน

4. สรุปและข้อเสนอแนะ

การเปรียบเทียบดัชนีความสุขของประชาชน ก่อน-หลัง การจัดการท่องเที่ยวพื้นที่เกาะใหญ่ อำเภอกะสกัน จังหวัดสงขลา เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องให้การส่งเสริมเนื่องจากความสุขของประชาชนจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง การศึกษานี้มุ่งเน้นให้ประชาชนในพื้นที่เกาะใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นและการประเมินคุณภาพชีวิตทั้ง 7 ด้าน จะเห็นได้ว่า ด้านชีวิตครอบครัว มีความพึงพอใจกับการที่อยู่อาศัยและมีโอกาสในการอยู่ร่วมกัน ด้านชีวิตการทำงานมีความพึงพอใจและความกดดันและความเชี่ยวชาญในงานที่ทำ ด้านความรู้มีงานทำตรงกับความต้องการรวมถึงรู้สึกได้ถึงคุณค่าที่เติมเต็มสำหรับโอกาสทางการศึกษาด้านการกระจายรายได้รู้สึกพึงพอใจกับฐานะความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว มีรายได้พอเพียงกับรายจ่ายที่จำเป็น ด้านสุขภาพได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่และมีหลักประกันสุขภาพที่เหมาะสมรู้สึกได้ว่าเป็นธรรมในระบบสาธารณสุข ด้าน

สภาพแวดล้อมมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์และรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องรู้สึกพึงพอใจกับการใช้ทรัพยากรที่หน่วยงานจัดไว้ในชุมชน ทั้งนี้พบว่า ด้านการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจไม่ได้เป็นเพียงตัวบ่งชี้ข้อจำกัดด้านงบประมาณหรือบุคลากรของภาครัฐ หากแต่แสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งอาจต้องลดบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกเชิงพื้นที่ ภาคเอกชนช่วยขับเคลื่อนกลไกทางการตลาด และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เข้ามามีส่วนในการพัฒนา เป็นพี่เลี้ยงทางปัญญา ซึ่งส่วนนี้จะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้นอย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ พบว่าการแสดงความคิดเห็นด้านชีวิตการทำงาน ด้านความรู้ ด้านการกระจายรายได้ ด้านชีวิตครอบครัว ด้านสุขภาพ และด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยที่ไม่ต่างกันมากนัก สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในพื้นที่ ที่ส่งผลให้เกิดความสุขของประชาชนที่ดีขึ้น การร่วมสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน มีการช่วยกันดูแลเอาใจใส่แหล่งทรัพยากรซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง เนื่องจากพื้นที่ใกล้เคียงชุมชนเป็นพื้นที่ที่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นเหมาะสมแก่การเดินทางท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาที่ต่างกัน เช่น ตลาดน้ำคลองแดน จังหวัดสงขลา อุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง จุดชมวิวกังหันลม ตลาดริมคลองหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น นอกจากนี้การเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการท่องเที่ยวจากทุกฝ่ายจะทำให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันอย่างบูรณาการและขับเคลื่อนการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. หน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรพัฒนากลไกการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสามารถสร้างระเบียบชุมชน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยว

2. ควรจัดให้มีกลไกการบริหารจัดการที่เกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีบทบาทและรับผิดชอบในการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนโดยตรง หรืออาจจัดหน่วยงานในรูปแบบคณะกรรมการที่มาจากตัวแทนทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ รวมถึงจัดให้มีกระบวนการทำงานแบบปรึกษาหารือร่วมกันในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมุ่งเน้นการวิจัยที่สร้างโมเดลหรือคู่มือการจัดการความเสี่ยงสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีแนวทางปฏิบัติเมื่อต้องเผชิญกับโรคระบาดหรือภัยพิบัติในอนาคต

5. กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความสุขของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงไปด้วยดี

6. เอกสารอ้างอิง

- Algahtani, F. D., Hassan, S. U. N., Alsaif, B., & Zrieq, R. (2021). Assessment of the quality of life during COVID-19 pandemic: A cross-sectional survey from the Kingdom of Saudi Arabia. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(3), 847. <https://doi.org/10.3390/ijerph18030847>
- Belisle, F. J., & Hoy, D. R. (1980). The perceived impact of tourism by residents, a case studies in Santa Marta, Columbia. *Annals of Tourism Research*, 7(1), 83–101.
- Butler, R. W. (2004). Geographical research on tourism, recreational and leisure: Origins, eras and directions. *Tourism Geographies*, 6(2), 143–162.
- Das, D. (2008). Urban quality of life: A case study of Guwahati. *Social Indicators Research*, 88(2), 297–310. <https://www.jstor.org/stable/27734702>

-
- Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (Public Organization). (2023). *Community-based tourism*. <https://www.dasta.or.th>
- Diener, E. (2006). Guidelines for national indicators of subjective well-being and ill-being. *Journal of Happiness Studies*, 7(4), 397–404. <https://doi.org/10.1007/s10902-006-9000-y>
- Dolezal, C. (2011). Community-based tourism in Thailand: (Dis-) illusions of authenticity and the necessity for dynamic concepts of culture and power. *Austrian Journal of South-East Asian Studies*, 4(1), 129–138. <https://doi.org/10.4232/10.ASEAS-4.1-7>
- Ernawati, N. M., Sudarmini, N. M., & Sukmawati, N. M. R. (2018). Impacts of tourism in Ubud Bali Indonesia: A community-based tourism perspective. *Journal of Physics: Conference Series*, 953(1), 012078. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/953/1/012078>
- Gutierrez, E. L. M. (2019). Participation in tourism: Cases on community-based tourism (CBT) in the Philippines. *Ritsumeikan Journal of Asia Pacific Studies*, 37, 23–36. <https://doi.org/10.34382/00011506>
- Harada, K. (2016). The village in transition: Development and cultural, economic, and social changes in Mae Kampong Village, Chiang Mai, Thailand. In *Proceedings of International Conference on Science, Technology, Humanities and Business Management* (pp. 107–111).
- Holladay, P. J., & Powell, R. B. (2013). Resident perceptions of social–ecological resilience and the sustainability of community-based tourism development in the Commonwealth of Dominica. *Journal of Sustainable Tourism*, 21(8), 1188–1211. <https://doi.org/10.1080/09669582.2013.776059>
- Inthaprawat, C. (2004). *Quality of life development*. Asia San.
- Kim, K., Uysal, M., & Sirgy, M. J. (2013). How does tourism in a community impact the quality of life of community residents? *Tourism Management*, 36, 527–540. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.09.005>
- Koh Yai Subdistrict Administrative Organization. (2022). *Basic information*. <https://www.kohyai.go.th/content/information/1>
- Kokkhangplu, A. (2021). Quality of life of people living in community tourism management areas in Thailand. *Ratchapak Journal*, 15(43), 226–244.
- Liu, J. C., Sheldon, P. J., & Var, T. (1987). Resident perceptions of the environment impact of tourism. *Annals of Tourism Research*, 14(1), 17–37.
- Li, Q., Guan, X., Wu, P., Wang, X., Zhou, L., Tong, Y., et al. (2020). Early Transmission Dynamics in Wuhan, China, of Novel Coronavirus-Infected Pneumonia. *The New England Journal of Medicine*, 382(13), 1199–1207.
- Macmillan, J. H. (2004). *Educational research: Fundamentals for the consumer* (4th ed.). Pearson Education.
- Mansuri, G., & Rao, V. (2004). Community-based and driven development: A critical review. *The World Bank Research Observer*, 19(1), 1–39. <http://hdl.handle.net/10986/14310>
- Mitrchob, C., Tippeng, S., Sangkhaduang, T., Peanjaroen, K., & Juspalo, C. (2024). A study of carrying capacity to accommodate tourists and develop management system towards becoming a model of sustainable tourism ecosystem, Songkhla Lake Basin Area. *Rajamangala University of Technology Tawan-ok Social Science Journal*, 13(2), 117–129.

-
- Nguangchaiyaphum, S. (2008). *Community-based tourism management in Ban Prasat, Non Sung District, Nakhon Ratchasima Province* [Master's thesis, Khon Kaen University]. Khon Kaen University Intellectual Repository.
- Nur, A. Y., Istiqomah, N. M., Priambodo, M. P., Puspasari, E. Y., Sidi, F., & Marzanah, A. J. (2021). Community Based Rural Tourism (CBRT): The impact on local resident quality of life in Indonesia. *E3S Web of Conferences*, 228, 02012. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202122802012>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). Sage Publications.
- Pradidthaprecha, A., Nakpan,W., Jiratkulthana,S., Sangaroon,P., Bunjongsiri,K., Prasertchai,A., Longkul,J., Laoraksawong, P. (2022). The Quality of Life among Thai People in Covid-19 Pandemic Situation. *KKU Journal for Public Health Research*, 15(2), 18–27.
<https://he01.tci-thaijo.org/index.php/kkujphr/article/view/253009>
- Ruiz-Ballesteros, E., & del Campo Tejedor, A. (2020). Community-based tourism as a factor in socio-ecological resilience: Economic diversification and community participation in Floreana (Galapagos). *Sustainability*, 12(11), 4724. <https://doi.org/10.3390/su12114724>
- Somarriba, N., & Pena, B. (2009). Synthetic indicators of quality of life in Europe. *Social Indicators Research*, 94(1), 115–133. <https://doi.org/10.1007/s11205-008-9343-y>
- Sorobon, S. (2008). Community-based tourism management. *Community Research Journal*, 57, 15–21.
- Stone, L. S., Stone, M., Mogomotsi, P., & Mogomotsi, G. (2021). The impacts of Covid-19 on nature-based tourism in Botswana: Implications for community development. *Tourism Review International*, 25(2-3), 263–278. <https://doi.org/10.3727/152599521X16106173324835>
- Tatyanantakul, W. (2021). Guidelines for community-based tourism development by cultural tourism management: A case study of Muen Wai Community, Mueang, Nakhon Ratchasima Province. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 16(1), 76–91.
- Tourism and Sports Economics Division. (2024, December). *Tourism situation December 2024*. Ministry of Tourism and Sports. <https://www.mots.go.th/news/category/794>
- Tosun, C. (2002). Host perceptions of impacts: A comparative tourism study. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 231–253.
- Williams, A. M., & Shaw, G. (1997). Tourism and development. In A. M. Williams & G. Shaw (Eds.), *Tourism and economic development: Western European experiences* (pp. 1–18). Belhaven Press.
- World Health Organization. (2004). *The World Health Organization Quality of Life (WHOQOL)-BREF* (No. WHO/HIS/HSI Rev. 2012.02).